

ΚΛΙΟΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΣ

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΙΚΙΛΗ

ΤΙΜΗ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ
ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ.

ΤΙΜΗ ΚΑΤΑΧΩΡΙΣΕΩΣ
ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ

Ἔτησίᾳ διὰ μὲν τοὺς ἐνταῦθα
κ. κ. συνδρομητὰς δρ. Ν. Δ. 12.
Ἐξαμηνιαία " " " 6.
Διὰ τοὺς εἰς τὸ ἐξωτερικὸν φρ. 18.

«Πατὴρ καὶ μητὴρ καὶ τῶν ἄλλων προγόνων ἀπάντων τιμιώτε-
ρόν ἐστιν ἢ πατὴρ καὶ σεμινότερον καὶ ἀγιώτερον.» (Πλάτων.).

Διὰ πᾶσαν εἰδοποίησιν μέχρι τῶν
δέκα στίχων δραχμᾶς. 3.
Διατριβαὶ καὶ δικαστικαὶ καταχω-
ρίσεις κατ' ἀποκοπὴν.

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΑΠΛᾶ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ.

Η ΕΝ ΒΟΝΝΗ ΣΥΝΟΔΟΣ.

(Συνέχεια ἴδε προηγούμενον φύλλον.)

Β.

Ὡς οἱ πάντες ἐξεύρετε συνεννόησίν τις ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τοῦτο ἐπῆλθε ποτε καὶ ἐπὶ τῆς ἐν Φλωρεντία συνόδου. Ἰωάννης ὁ ἐκ Μοντενήγρου προσεπάθησε κατ' αὐτὴν νάποδείξῃ διὰ μακρῶν, ὅτι οὐδεμία κατ' οὐσίαν διαφορὰ ὑπάρχει μεταξὺ τοῦ Filioque καὶ τοῦ διὰ τοῦ Υἱοῦ, καθόσον καὶ ὑπὸ τὴν μὲν καὶ ὑπὸ τὴν δὲ ἔκφρασιν δύναται τις ἐν τέλει νά νοήσῃ τὸ αὐτό. Εἰς ταῦτα ὅμως ἀντεῖπεν ἐκ τῶν ἡμετέρων ἰδίᾳ ὁ πολὺς Μάρκος ὁ Εὐγενικός δισχυριζόμενος ὅτι οἱ Ἕλληνες ὑπὸ τὴν ἔκφρασιν αὐτῶν νοοῦσιν ἀπλῶς τὴν ἐν χρόνῳ ἀποστολὴν τοῦ Πνεύματος, οὐχὶ δὲ καὶ αἰδιόν τινα σχέσιν αὐτοῦ πρὸς τὸν Υἱόν, καθ' ἣν νά ἦναι ἡ ὑπαρξίς αὐτοῦ καὶ ἐκ τούτου, ὡς δοξάζουσιν οἱ Λατῖνοι. Δυστυχῶς οἱ ἡμέτεροι ἐξηναγκάσθησαν τότε νά συναινέσωσιν εἰς τὴν ὑπὸ τῶν Λατίνων ἐπιβληθεῖσαν αὐτοῖς συμφωνίαν δῆθεν ἐν τῇ περι ἐκπορεύσεως τοῦ ἁγίου Πνεύματος διαφορᾶ, ἣτις ὅμως πράγματι οὐδὲν ἕτερον ἦτο ἢ ἀπλή ὑποταγὴ τῶν ἡμετέρων εἰς τὰ δεδογμένα τοῖς Δυτικοῖς. Διὰ τοῦτο ὅμως ἐπῆλθεν εἴτα ἡ παρ' ἡμῖν ἀντίδρασις κατὰ τῆς ψευδοῦς ἐκείνης ἐνώσεως, ἡ δὲ ἐκκλησία ἡμῶν ἔμεινε πιστὴ ἀείποτε εἰς τὴν δόξαν, ἣν ἐν Φλωρεντία ὑπεστήριξε Μάρκος ὁ Εὐγενικός καὶ καθ' ἣν τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγ. ἐκ τοῦ Πατρὸς ἐκπορευόμενον πέμπεται διὰ τοῦ Υἱοῦ εἰς τὸν κόσμον, ἡ μόνη δὲ σχέσις αὐτοῦ πρὸς τὸ δεύτερον ἐν τῇ Τριάδι πρόσωπον εἶναι ὅτι ἀμφοτέρω τὰ πρόσωπα ταῦτα ἔχουσι μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ἀρχὴν καὶ αἰτίαν, τὸν Πατέρα. Πλὴν κατὰ τὴν σήμερον κοινὴν συνεδρίασιν παρεδέξάμεθα νά μὴ ληφθῇ διόλου ἐν ὄψει ἡ μετὰ ταῦτα θεολογία ἀμφοτέρων τῶν ἐκκλησιῶν, νά ἐπιστρέψωμεν δὲ ἐ-

κατέρωθεν εἰς τοὺς ἀρχαίους πατέρας τοὺς ἀκμάσαντας πρὶν ἡ ἀναφανῆ ἢ διαφορὰ τοῦ Filioque καὶ κατ' αὐτοὺς καὶ μόνους νά ὀρίσωμεν τὴν περιεκπορεύσεως τοῦ ἁγ. Πνεύματος διδασκαλίαν. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον συνήλθομεν ἡμεῖς νῦν ἐνταῦθα, εὐτυχῶς δὲ κατωρθώσαμεν μέχρι τοῦδε νά ἐξετάσωμεν ἀρκετὰ χωρία τῶν πατέρων οὕτως ὥστε καὶ ἂν μὴ δυνηθῶμεν αὐρίον κατὰ τὴν κοινὴν συνεδρίασιν νά υποβάλωμεν ἐν τελικόν συμπέρασμα τῆς ἐπὶ τούτων ἐρεύνης, θά ἔχωμεν ὅμως ἐξάπαντος νά ἐμφανίσωμεν τι. Τοῦτο δὲ θά ἦτο, ἐὰν πρῶτον μὲν ἐφροντίζομεν νάποδείξωμεν ἐκ τῶν μαρτυριῶν τῶν πατέρων, ἃς σήμερον ἐξετάσαμεν, ὅτι τὸ Filioque εἶναι ἀποβλητέον, καθόσον οὐδαμοῦ παρὰ τοῖς πατράσι διδάσκεται ὅτι αὐτὴ ἡ ὑπαρξίς (Existens) τοῦ ἁγ. Πνεύματος εἶναι καὶ ἐκ τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ, τοῦθ' ὅπερ θέλουσι νά δηλώσωσιν οἱ Δυτικοὶ διὰ τοῦ Filioque· δεύτερον δὲ ἐὰν παρετηροῦμεν ὅτι τινὲς τῶν πατέρων ἀποδέχονται μόνον μεσιτείαν τινὰ τοῦ Υἱοῦ μεταξὺ τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ ἁγ. Πνεύματος κατὰ τὴν ἐκπόρευσιν τούτου.— Πιστεύω ὅτι τοιοῦτο συμπέρασμα θά συνήγαγεν ἕκαστος ἡμῶν ἐκ τῶν μαρτυριῶν τῶν πατέρων, περὶ ὧν σήμερον ἦτο ἡ ἐρευνα, τὸ συμπέρασμα δὲ τοῦτο δυνάμεθα κάλλιστα νάνακοινώσωμεν καὶ νά υποστηρίξωμεν αὐρίον κατὰ τὴν κοινὴν συνεδρίασιν, ἀφίνοντες ἐτι ἀόριστον, τί πρέπει νά νοήσωμεν ὑπὸ τὴν μεσιτείαν τοῦ Υἱοῦ, διότι σήμερον οὐδεὶς χρόνος ὑπολείπεται ἡμῖν πλέον (ἦτο ἡδη ὥρα 9 μ. μ.) νά συσχεθῶμεν περαιτέρω περὶ τούτου. Φρονῶ δὲ ὅτι οὕτω πως οὐ μόνον τῇ ὑπόσχεσιν, ἣν σήμερον δημοσίᾳ ἐδόκαμεν, θά ἐτηροῦμεν, ἀλλὰ καὶ θά ἐδεικνύομεν ὅτι οὐδαμῶς ἀποφεύγομεν τὴν συζήτησιν, δὲν θά ἐποιοῦμεν δὲ καὶ ἐν κατεσπευσμένον διάβημα προτείνοντες μόνον τὸ διὰ τοῦ Υἱοῦ, ὅπερ οὕτως ἀπλῶς εἰρημένον βραδίως ἡδύνατο νά

παρεξηγηθῇ ὑπὸ τῶν Δυτικῶν, εἰς οὓς καὶ οὕτως ἀφίεται ἐλεύθερον, ἐὰν θέλωσι, νά νοήσιν ὑπ' αὐτὸ ὅ,τι καὶ ὑπὸ τὴν μέχρι τοῦδε ἔκφρασιν αὐτῶν, ὑπὸ τὸ Filioque.

Οἱ πλεῖστοι εἶχον τὴν αὐτὴν περίπου πρὸς ἐμὲ γνώμην, ἀπεφασίσθη δὲ νά ἐπανέλθωμεν εἰς πρότασιν τινὰ ἣν ἀρχῆθεν εἶχε ποιήσῃ ὁ Κ. Ὅσσίνιν καὶ καθ' ἣν ἔπρεπε τὸ πρῶτον νά λαλήσῃ οὗτος τῇ ὑστεραία βραχεία τινὰ, τὸ μὲν καταδεικνύων τὸν λόγον, δι' ὃν ἡμεῖς οὐδαμῶς ἡδυνάμεθα νά λάβωμεν ἐν ὄψει τὰ χωρία τῶν πατέρων, ἀτινα ὑπέβαλεν ἡμῖν ὁ Κ. Δοιλλίγγερος ἐν γερμανικῇ μεταφράσει καὶ ἀνευ παραπομπῶν, τὸ δὲ ἐξηγῶν ἱστορικῶς ὅτι καὶ ἂν τινὰ χωρία ἀπαντῶσι παρὰ τοῖς πατράσι τοῦ δ' καὶ ε' αἰῶνος, κατὰ τὸ φαινόμενον ὑποστηρίζοντα τὴν περι ἐκπορεύσεως τοῦ ἁγ. Πνεύματος δόξαν τῶν Λατίνων, ταῦτα ὅμως θά εὕρη τις κατ' οὐσίαν συμφωνοῦντα πρὸς τὴν τῶν Ἀνατολικῶν διδασκαλίαν, ἐὰν θεωρήσῃ αὐτὰ ἐκ τῆς πρεπούσης ἱστορικῆς περιωπῆς. Μετὰ τὸν Κ. Ὅσσίνιν ἀπεφασίσθη νά λάβωσι τὸν λόγον δύο τῶν Ἑλλήνων, οἵτινες διὰ τῶν χωρίων τῶν πατέρων νάναπτύξωσι καὶ ὑποστηρίξωσιν ὅ,τι πρότερον ὑπεδήλωσα, οὕτω δὲ διελύθη καὶ ἡ κατ' ἰδίαν αὐτῆ τῶν Ἀνατολικῶν συνεδρίασις.

Συγχρόνως τοῖς Ὀρθοδόξοις εἶχον συνέλθει, καθ' ἣν εἶχε προαναγγεῖλη σήμερον τὴν πρωίαν ὁ Κ. Δοιλλίγγερος, περὶ τὴν 4 ὥραν μ. μ. εἰς συνεδρίασιν ἐν τῇ διὰ μουσικὰς ἀσκήσεις αἰθούσῃ τοῦ πανεπιστημίου οἱ Παλαιοκαθολικοὶ μετὰ τῶν Ἀγγλικανῶν. Δυστυχῶς ἔνεκα τῆς ἡμετέρας συνεδριάσεως δὲν ἡδυνήθη νά παρευρεθῶ ὁ ἴδιος εἰς αὐτὴν, οὐδὲν ἦττον ὅμως εἶμαι εἰς τὴν εὐάρεστον θέσιν νάνακοινώσω ὑμῖν βραχεία τινὰ καὶ περὶ αὐτῆς ἐπὶ τῇ βάσει σημειώσεων, ἃς εἶχε τὴν καλωσύνην νά μοι μεταδώσῃ φίλος μου τις μετασχὼν αὐτῆς. Ἐν πρώτοις ἀνέγνω ὁ Κ.

